

Anders denken, anders doen

In Engeland werd onlangs het driejarige meisje, Alice Amos (IQ 162), toegelaten tot de Britse tak van Mensa. Waarom? Omdat ze op deze manier intellectueel beter aan haar trekken komt. Zo kan ze verder groeien, haar passies verder ontplooiën en heeft ze ook niet altijd het gevoel dat ze voor de troepen uitloopt. Van andere, oudere hoogbegaafden kan ze immers heel veel leren. Dat is goed voor haar cognitieve ontwikkeling, maar zeker ook voor haar sociale.

Opmerkelijk is het natuurlijk wel. Is ze niet veel te jong? Slaan we hier niet een beetje door? Twee of meermalen versnellen in het onderwijs stuit in Nederland – vooral bij leerkrachten – op behoorlijk wat weerstand. Toch zijn het vooral deze (conservatieve) ideeën die goed onderwijs voor hoogbegaafde leerlingen in de weg staan. 'Ze kan het wel aan,

maar ze is er niet rijp voor. Bovendien scoort ze lang niet voor alle toetsen een tien!' Alles is gericht op de Cito-toets, zowel de tussentijdse toetsen als de 'zaligmakende' eindtoets. Ook de lesmethodes en de inzet

van de leerkrachten zijn hierop afgesteld. Als slimme leerlingen aangeven dat ze deze kennis en vaardigheden goed beheersen, dan schakelt een behoorlijk grote groep scholen inmiddels over op compacten en verrijken; eenderde van de scholen heeft inmiddels een plusgroep. Dat moet eigenlijk voldoende zijn, is de meest gangbare opinie.

Interessant in dit opzicht is de visie van dr. Erna van Koeven, docent aan hogeschool Windesheim. Zij schrijft in haar blog: 'Op onze basisscholen zijn door educatieve uitgeverij uitgegeven lesmethodes leidend geworden. In geen enkel ander land is het onderwijs zo dichtgetimmerd met methodes die kinderen voorbereiden op Cito-toetsen die vooral technisch van aard zijn. De prestaties van onze leerlingen worden – om het maar even plat te zeggen – afgemeten aan hoeveel woorden ze in een minuut kunnen lezen en of ze zinnen uit een verhaaltje in de juiste volgorde kunnen zetten. Om dat te leren oefenen ze met een zandloper 'snellezen' en vullen ze in hun werkboeken honderden lesjes in. En als de toetsresultaten niet goed uitpakken, schaffen we een extra methode aan.'

Volgens Van Koeven leren ze zo een aantal handige trucjes, maar van inzicht in de materie is geen sprake. Laat staan dat je als hoogbegaafde iets doet waar je helemaal van uit je dak gaat. Waarin je je passies helemaal kwijt kunt. Dat wenkende perspectief biedt geen enkele school, want dat laat ons systeem simpelweg niet toe. Of zoals Verhoeven het zegt: 'We hebben onderwijs nodig dat leerlingen niet alleen leert reproduceren en begrijpen, maar dat ze leert analyseren en creëren.' Zij pleit ervoor dat er leerkrachten voor de klas komen die zelf 'essays schrijven, die nieuwsgierig zijn en kritisch.'

Tot nu toe is nog weinig bekend over de effectiviteit van de aangepaste programma's voor excellente leerlingen in het basis- en middelbaar onderwijs. Het ministerie heeft weliswaar een aantal onderzoeken uitstaan, maar ik voorspel u: zolang we de lat voor deze leerlingen alleen maar wat hoger leggen en niet ook heel veel breder en dieper maken (driedimensionaal dus), zullen we nooit weten wat deze jonge mensen echt in hun mars hebben.

Frank Stienissen

Inhoud

Mei 2013

Onderzoek

Versneld door het onderwijs: probleem of oplossing?

Leonieke Boogaard deed onderzoek naar het wel en wee van één of meermaals versnellen. Ze interviewde de 'versnelde leerlingen' op de middelbare school en toen ze zes jaar ouder waren. Zouden ze weer dezelfde route volgen?

Colofon

Onafhankelijk tijdschrift over hoogbegaafdheid.
Verschijnt zes keer per jaar. www.tijdschrift-talent.nl

Hoofdredacteur
Frank Stienissen

Redactie
Joost de Maaré, Priscilla Keeman en Lieke van Zuilekom

Redactie

Interview

Tutor begeleidt tutee, leerling adviseert leerling

Karen Verheggen (APS) vertelt waarom een tutorsysteem voor hoogbegaafden, waarin onderbouwleerlingen door bovenbouwleerlingen in het voortgezet onderwijs begeleid worden, een grote stimulans voor deze leerlingen kan zijn.

Interview

Slim en rebels

Het bewogen leven van Dellali Segbedzi (23). Segbedzi laat zien dat er bij slimme kinderen veel mis kan gaan, maar ook veel op zijn pootjes terecht kan komen. "Ga dan bij jezelf te rade: wat kan ik doen om de beste versie van mezelf te worden?"

16. Hoogbegaafdheidsonderzoek bij het CBO

Kun je als kind met een IQ boven de 130 je ei wel kwijt in het Nederlandse onderwijs? En hoe doe je dat dan? Het Centrum voor Begaafdheidsonderzoek van de Radboud Universiteit Nijmegen bestaat 25 jaar en adviseert en 'traint' kinderen, hun ouders en docenten die vastlopen in de middelmaat.

23. Plusgroep op zaterdag

Op zaterdag hebben kinderen feestjes, of voetbal, of een middag bij de scouting. Maar de kinderen die naar het Phi Science Lab komen, hebben er geen enkele moeite mee om dat te laten schieten. "We doen alleen maar leuke dingen. Mijn humeur op school veranderde ervan!"

Rubrieken 8. Column Ellen 9. Terman's termites als adolescenten 12. Carla's corner
19. Column Tygo 20. Challenge 22. Uitgelicht 26. Vooruit 28. Leermiddelen
30. De Boekenplank van Rivka Mertens

Vaste medewerkers

Marrigje de Bok, Maryan Camps,
Carla Desain, Anne van Kessel,
Anthon Keuchenius, Jan te Nijenhuis
en Els Schrover.

Redactieadres

Postbus 32, 5550 AA Valkenswaard
info@stienissenmedia.nl

Voor nieuwe abonnementen,
verhuizingen of opzeggingen:
E-mail: talent@vangorcum.nl

Uitgever

Koninklijke Van Gorcum BV
Postbus 43, 9400 AA Assen
Tel. 0592-379555
Fax 0592-379552
E-mail: talent@vangorcum.nl
www.vangorcum.nl

Abonnementen

Een abonnement (inclusief inzage
online archief en website) kost
€ 54,95 per jaar (incl. 6% btw en
porto). Leden van Pharos, HINT,
Choochem, HBBK, en Bekina
betalen € 48,75.

Studenten betalen € 43,95
(kopie collegekaart meesturen).
Losse nummers kosten € 9,75
(+ porto). Nieuwe abonnementen
kunnen op elk gewenst tijdstip
ingaan.

Beëindiging abonnement kan
uitsluitend schriftelijk geschieden
vóór 1 november van het lopende
abonnementsjaar.
Bij niet tijdige opzegging wordt het
abonnement automatisch voor een
jaar verlengd.

Advertenties

Adverteren? Informeer naar de mo-
gelijkheden bij de afdeling Verkoop
Tijdschriften van Koninklijke Van
Gorcum: tijdschrift@vangorcum.nl
of 0592 379 571.

© Copyright 2013

Koninklijke Van Gorcum, Assen.
Alle auteursrechten ten aanzien
van de inhoud van deze uitgave
worden uitdrukkelijk voorbehou-
den.

ISSN 1388-1809